

თავისუფალი საქართველო

გაზეთი "თავისუფალი საქართველო" - პირველი ნომერი

17 V 1991

№ 17 (22)

საქართველოს
ბიბლიოთეკა

და ვინც იწყებს და ნათელს იღებს, ცხონდება,
ვინც არა და, განიკითხება.
სოლო მორწმუნეთაგან განუყრად იქნებიან ეს სასწაული:
ჩვენი სახელით განდევნიან უშაკით და ახალ
ნებაზე იკრძალებენ.
აიყვანენ გველებს, და თუ სასიკვდილო დაღვენი
რასმე, არ ავნებს მათ; და დაადებენ ხელს სწულთ, და
განიკურნებინ ისინი.
ახა, მათთან საუბრის შემდეგ, აგადლდა უფალი
ზებად, და დაჯდა ღვთის გარჯვნივ.

(მარკოზი, თ. 16, 16-19)

და ახა, მე მოგივლენთ თქვენ გვერდ ჩვენი აღთქმას,
სოლო თქვენ დარჩით ქალაქ იერუსალემო, ვიდრე არ
შევირსავთ ქალას გადლით.
და გაიყვანა ისინი ზეთანიაგდა, და აღაყვრო ხელნი
და აქურთხა ისინი.
და ქურთხავინას დასცილდა მათ და აგადლდა ზებად.

(ლუკა, თ. 24, 49-51)

მომავალში ყველას!

საბარტეველს ისტორია აღსავსეა მწვევე კატაკლიზმებით. გარეშე მტრებთან ომები და შინაურთა ურთიერთიშობა ბევრჯერ ერს ყოფნა-არყოფნის სასწორზე აყენებდა. ასეთივე დრო გვიღვას დღესაც. ერის მომავალი ჩვენს ერთიანობაზე, გონივრულ მოქმედებაზეა დამოკიდებული. როგორც უწინდები და უნეტარები, სრულიად საქართველს კათოლიკოს-პატრიარქი ილია II ამბობს, გოლგოთა უკვე გავიარეთ. ქართულმა ეროვნულმა მოძრაობამ უდიდესი მისია შეასრულა ერის ცხოვრებაში, ბოლო ორ წელიწადში ხალხის ძილისგან გამოადვილა ქართველი ერი, დიდი თუ პატარა ეროვნული დროშის ქვეშ დარაჯმა და ნაწილობრივ თავისუფლების ხიტიკო და ფახიცი კი განგვაცდევინა. მის ბოლომდე გამარჯვებას კი მხოლოდ ერთიანობით მივადგევით!

ახლა საქართველოს ისე სჭირდება ერთიანობა, როგორც არასდროს. ერთიანობა კი ჩვენს მიერ არჩეულმა პრეზიდენტმა უნდა განამტკიცოს. ჩვენს ლეგის საქართველოს მშრომლები მოგმართავენ უკუღას, ვისთვისაც ძვირფასია საქართველოს თავისუფლება, ეკონომიკური თუ კულტურული აღორძინება, მიიღონ აქტიური მონაწილეობა პრეზიდენტის არჩევნებში და მან შეწყვიტოს ამ უმადლესი პოსტის ყველაზე სრულყოფილი და დამსახურებულ კანდიდატს, საქართველოს სახელგანთავსებელს, ბატონ ზვიად გამსახურდიას.

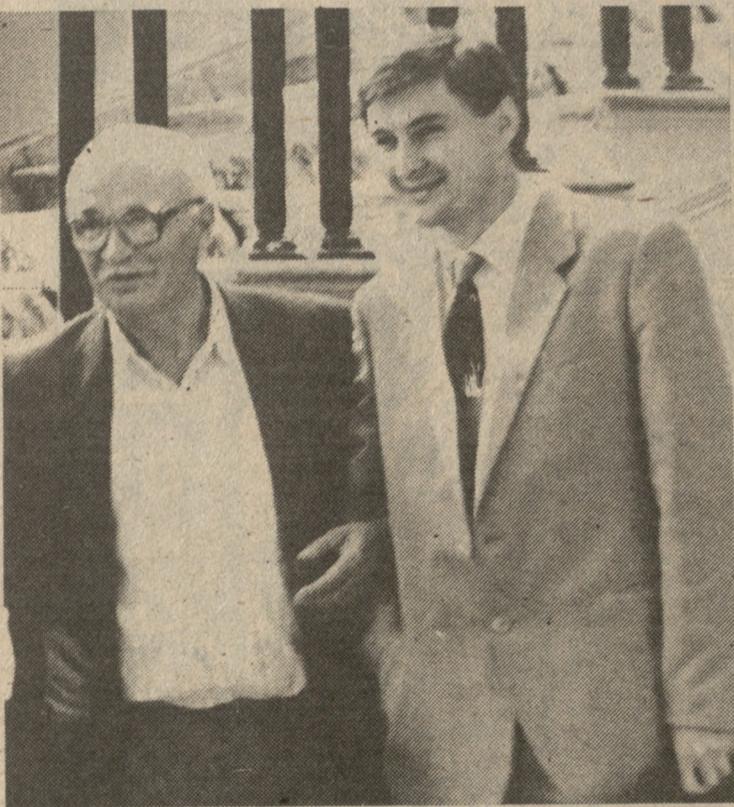
ლესის მშრომელთა სახელით
სოსო ხალაძე,
თამარიკო ფილოსანი,
ტოგო კაძეშვილი,
სულ 150 ხელმოწერა.

ღვანული უნდა დაფასდეს!

საბარტეველს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენა გვაძლავს გონივრულად გავანალიზოთ და საბოლოო გამარჯვების რწმენით გავაგრძელოთ გზა ბედნიერი მომავლისაკენ. რესპუბლიკაში შექმნილ რთულ პირობებში კი ჩვენი ხალხის ერთსულოვნებასა და შეკავშირებას სათავეში ცხოვრების ტკივილგამოცდილი, მოძმეთა სიყვარულით ანთებული, მტკიცე რწმენის, გაუტეხელი ნებისყოფის ადამიანი უნდა იდგას. ასეთ პიროვნებად ღანჩუთის რაიონის სოფელ სუფსის თემის მცხოვრებლებს ბატონი ზვიად გამსახურდი მივგაჩნია. მალე შეფასებას ვაძლევთ და ჩათანადო პატივს ვაგებთ მის პირად დგწმენას და დამსახურებას ეროვნულ-განმათავისუფლებელ მოძრაობაში და მივიჩნევთ მას პრეზიდენტობის ერთადერთ სრულყოფილი კანდიდატად.

გვჯერა, რომ ჩვენი მრავალტანჯული საშობლო მისი თავდაცობით დაადგება იმ ნათელ გზას, რომელზედაც საუბრეების განმავლობაში ოცნებობდა ქართველი ერი.

ზ. ლომაძე,
ბ. ჩარნიშვილი,
ლ. მახარაძე,
სულ 100 ხელმოწერა

ერთი მიზნის გაპოკანკილი

1991 წლის 12 მაისს დღეში ბატონ ნოდარ ნათაძის ინიციატივით ჩატარდა მიტინგი. ბატონი ნოდარ ნათაძის გამოხვლამ, მიტინგის პათოსმა ფრიალ უსამოვნო კვადი დატოვა იქაურ საზოგადოებრიობაზე.

ამ ფაქტთან დაკავშირებით გვესაუბრებოდა დღეში პრეფექტი, მელხინის კავშირის წევრი, ბატონი სოსო ლუღუშაძე და ამ რაიონის დეპუტატი ბატონი ბობი ონიანაძე, რომელიც უზენაესი საბჭოს არჩევნებში კენჭს იყრიდა, როგორც საქართველოს სახალხო ფრონტის წარმომადგენელი.

— ბატონი სოსო, რა მოხდა მიტინგზე?
— ვიცოდით, რომ დღეში მიტინგი იყო დანიშნული, ჩამოდიოდა ბატონი ნოდარ ნათაძე, მრავალი პროვოკაციული ინფორმაცია ვრცელდება მრავალი მაგილის წევრების შესახებ როგორც პრესაში, ასევე ტელევიზიით, ამ მიტინგზეც ველოდით რაღაც ამგვარს, ამიტომ გვღაყვევებოდა მრავალი მაგილა სა-

ერთოდ არ დასწრებოდა მიტინგს, რათა ხელი არ შეგვეყურო პროვოკაციისათვის.
მიტინგი გაიხსნა ანონიმური წერილების კითხვით. „ავტორები“ შეურაცხველი იყვნენ არა მარტო მე, ლახავდნენ არა მარტო ჩემს პიროვნულ ღირსებას, არამედ ჩემი ოჯახის წევრებსაც ამცირებდნენ. „წერილები ანონიმურია და მე მათზე პასუხს არ ვეძებ“ — ასე „აიცილა“

1864 წლის 21 მაისს რუსეთის იმპერია ზემოთ შეზღვა, კავკასიის მკვიდრი მოსახლეობისათვის კი ეს დღე ტრაგიკული იყო. ამ დღეს დასრულდა რუსეთის მრავალწლიანი ომი კავკასიის დასაპყრობად, და თავისუფლებისმოყვარე კავკასია რუსეთის იმპერიის შემადგენელი ნაწილი გახდა.

რუსეთ-კავკასიის ომის შედეგები განსაკუთრებით მძიმე იყო ჩერქეზეთისთვის: მრავალი ათასი ჩერქეზი ბრძოლაში გაწყდა, ასევე ათასობით კი იძულებული შეიქნა კავკასია დაეტოვებინა და ოტომანთა იმპერიაში გადასახლებულიყო, რაც იმ დროს რუსეთისთვისაც ზელსაყური იყო და თურქეთისთვისაც (პირველი ამით ზერქეზთა მიწა-წყლის „ათვისება“ იადვილებდა, მეორე კი მამაც მეომრებს იძენდა). ჩრდილო-დასავლეთ კავკასიაში დარჩა ჩერქეზთა მცირე ნაწილი, რომელთა შთამომავლები ამჟამად ცხოვრობენ ყაზბარდ-ბალყარეთში, ადღესა და ყარაჩაი-ჩერქეზეთში, აგრეთვე ტუაფესა და ლაზარევისკაის რაიონებში. მაშინდელ თურქეთში გადასახლებულ ჩერქეზ მუჰაჯირთა შთამომავლები კი, რომელთაც შობლოური ენა და წეს-ჩვეულებები შენარჩუნებული აქვთ, დღეს მრავალ სახლობენ ახლო აღმოსავლეთის ქვეყნებში: თურქეთში, ერაყში, სირიაში, იორდანიაში, ისრაელში...

XIX საუკუნის ქართველი საზოგადოების დაინტერესება კავკასიის მკვიდრი მოქმედი ჩერქეზი ხალხის ბედით, კარგად ჩანს ილიას ვახუშტის „ივერიაში“, რომლის რამდენიმე ნომერში გამოქვეყნებულ წერილებში გამოვლენილია ჩვენი ხალხის ტრაგიკული შემთხვევა ჩერქეზთა გარეგნული სილამაზის, შინაგანი კეთილშობილებისა და ვაჟკაცობის შესახებ, გამოთქმულია ევლესტიკივილი მათი დიდი ნაწილის მიერ კავკასიის დატოვების გამო.

კეთილშობილი, მშვენიერი, ღირსეული, მამაცი, შეუპოვარი — ასეთი ეპითეტებით ახასიათებენ „ივერიის“ ავტორები ჩერქეზებს.

განსაკუთრებით გამოკვეთილია ჩერქეზთა სტუმართმოყვარეობა. ჩერქეზეთში სტუმრის ნამდვილი კულტია: „შენ ხარ ჩემი სტუმარი და მასასადამე ბატონიო“ — ასე ესალმება ჩერქეზი სტუმარს. ივანე ბუქურაული აღნიშნავს: „სტუმარი ჩერქეზისათვის, როგორც სხვა ჩვენი მთელი სათვის, ღმრთისაა... ნაცხოვია იგი თუ უცხო, მტერი თუ მოყვარე, დღისით მივა თუ ღამე, ყოველთვის და ყოველ დროს მისთვის კარი ღიაა“. ჩერქეზები სტუმარად მოსულ მოსახლე მტერსაც კი უწვდიან დახმარების ხელს („ივერია“, 1899, № 264).

ჩერქეზი მამაკაცის მთავარი ღირსება სიმამაცეა, ვაჟკაცობაა, არა აქვს მნიშვნელობა, გლეხი იქნება თუ თავადი. ვინც ამ ღირსებას მო-

კლებულია, ის ყველას დასაციინდება. მშვენიერი ჩერქეზი ქალწული ლამაზ და მდიდარ კაცზე იტყვის უარს და სახელიან და ღირს კაცს ვაჟყვება ცოლად... (1899, № 270).

ყურადღებას იქცევს „ივერიაში“ დაბეჭდილი ჩერქეზული ლეგენდები ამაღლებულ მეგობრობაზე (ლეგენდა „მეგობარი რომელია“, 1898), ვაჟკაცობასა და ტრაგიკულ სიყვარულზე (ლეგენდა „უწინესის ნახტომი“, 1899).

ილიას „ივერია“ ჩერქეზეთის შესახებ

გაზეთი მკითხველებს შოაგონებს ტრაგიკულ გარემოებათა გამო კავკასიიდან ჩერქეზთა განხიზვნის აშკარად და იქ გადასახლებულთა ბედს. წერილებში გამოსჭვივის ის თანაგრძობა, რითაც ქართველობა აღიქვამდა მოძმე ხალხის ტრაგედიას.

გაზეთი „ივერია“ წუხილს გამოთქვამს, რომ კავკასიის ეს ულამაზესი და უმამაცესი ხალხი, რომელიც ასი წლის უღმობელი ომის შემდეგ ძლივს დაიმორჩილა რუსეთმა, იძულებული გახდა შობლოური მიწა-წყალი დაეტოვებინა.

რუსეთმა დიდი ამბით იდღესასწაულა 1864 წლის 21 მაისი. „ამ დღეს გზადის ველ-მინდორზე, რომელიც სძევს სოჭისა და აგარის შუა, მდინარე ზემოთის ნიშნაში, გარდაიხიდა პარკლისი დიდის მთავრის მიხედვით ნიკოლოზის ძის თანდასწრებით“ (1901, № 127).

ჩერქეზთა ნასახლარებზე მთავრობა კახაკებს ამკვიდრებდა: „1861 წლიდან 1864 წლამდე ამიერ ყუბანის მხარის დაბინავებს 14 233 კომლი 111 სოფლად, ანუ სტანიცად“ (იქვე).

ოფიციალური ცნობით, ნახევარი მილიონამდე ჩერქეზი გადასახლებულა 1858-1865 წლებში. (გადასახლება შემდეგშიც, XIX საუკუნის დასასრულამდე, გრძელდებოდა). მძიმე იყო განხიზნული ბედი: „გადასახლებული დაიფანტნენ მცირე

ახალსა და ევროპის სხვადასხვა მხარეს, მრავალი მათგანი გაწყდა ვაჟი-ირებმა-მშუბარებისაგან, დანარჩენი კი შეერია ადგილობრივ მკვიდრსა. ნახევარი მილიონი ერი, უხვად დაჯილდოებული ბუნებისაგან ბრწყინვალე ნიჭით, გულადი, მხნე და ვაჟკაცობით სასვე განისვენებს ამჟამად, ბარონ უსლარის სიტყვისაგან, ხალხთა და ერთა სასაფლაოზე...“

გაზეთი „ივერია“, რომ ოსმალეთში ჩერქეზობას „გაპირებდა, უბედურება, გადაწევა და ძირფესვიანად ამოგდება მოვლით“ (იქვე).

მითითაც, თურქეთში განხიზნა ჩერქეზებს სიმშვიდე როდი მოუპოვა. თურქეთის ხელისუფლება მათ თავისი მიზნებისათვის იყენებდა. 1888 წლის 23 სექტემბრის ნომერიში გაზეთი „ივერია“ მკითხველებს აუწყებს, რომ „კავკასიიდან ოსმალეთში გადასახლებული 600 კომლი ჩერქეზი ხონტობის ბრძანებით განისა და არზრუმის სანჯაყებში უნდა გადასახლდნენ. ამ საქმის ასრულებისათვის ტრაპიზონში კომისია დაუნიშნა“.

1894 წელს გაზეთი „მშვენიერების“ წერს, რომ ჩერქეზეთის მკვიდრთა შორის კვლავ დაიწყო მძობრობა თურქეთში გადასახლებისათვის და იმედს გამოთქვამს, რომ ჩერქეზთა ბოლოს და ბოლოს მშვიდობა და მკვიდრდება, ხოლო „კეთილშობილი ჩერქეზი ხალხი... დარჩება თავისი მამა-პაპათა ნაფლარზე, თავისი სამშობლოს ცის ქვეშ“ (№ 70).

საინტერესოა ყაბარდოელი თავადის ურუსების შესახებ „ივერიაში“ დაბეჭდილი ერთი წერილი (1888, № 260). ავტორის ყურადღებას იქცევს მისი მშვენიერი გარეგნობა, კეთილშობილი საქციელი; დახვეწილი მხარეები. ამ კაცს საკმაოდ დიდი საწარმო გაუმართავს თავის კუთხეში, იქ ჩერქეზები დაუსამუშავია, სასწავლებელიც გაუხსნია, რომ იქ ხელობა შესაწავლოს ჩერქეზებს, რათა ხალხის კეთილშობილი წესწიოსო. ჩერქეზი თავადის ზრუნვას თავისი ქვეყნის ეკონომიკურ წინსვლაზე, თავისი ხალხის ცხოვრების გაუმჯობესებაზე გაზეთი მისამამ მთავალითად სახავს.

ზემოთ წარმოდგენილი ფრაგმენტები გაზეთ „ივერიაში“ გამოქვეყნებული წერილებიდან გარკვეულ წარმოდგენას გვიქმნის ქართველი საზოგადოების დამოკიდებულების შესახებ ჩერქეზთა მიმართ: ჩანს დიდი დაინტერესება მოძმე ხალხის ბედით და გულწრფელი სურვილი, რომ კავკასიის ძირფესვიანად მკვიდრობა ჩერქეზებმა სიმშვიდე და ღირსეული ცხოვრება დაიწყებინათ.

წელს უკვე მეორედ აღნიშნავს ჩერქეზები 21 მაისს, როგორც საზოგადოებრივი დღეს, წინაპართა ხსოვნის დღეს. ვუსურვოთ მათ ჩვეული მხნეობა, სიმტკიცე და უკეთესი მომავალი!

ვაჟა შანგიანი

პასუხისმგებლობა ბატონმა ნოდარმა იმ შედეგებზე, რაც წერილების კითხვას მოჰყვა. ვიდექი და ვუცდიდი როდის დამთავრდებოდა ეს უმსგავსოება. შემდეგ მივედი ბატონ ნოდართან და მშვიდად აუხსენი, რომ ეს ყოველივე სცილდება ეთიკურ ნორმებს, რადგან სრულიად დუსაბუთებლად, რბილად რომ ვთქვათ, ჩრდილს აყენებს ჩემს პიროვნულ ღირსებას; მეტიც, ამგვარ აქციებს პოლიტიკური საფუძველი აქვს, რადგან ბატონ ზვიად გამსახურდიას ნდობით აღჭურვილი პირი ვარ დღეში და ერთგვარად წარმოვადგენ

რომლებზე დაყრდნობითაც ეცადა იგი ხელისუფლების დისკრედიტაციას. ეს წერილები შეთითხნილია დღეში უფროსი „მთავრების“ მიერ, რომლებიც თავიდანვე გაშმაგებით ებრძოდნენ ბატონი სოსო ლუღუშაძის დანიშვნას პრეფექტის თანამდებობაზე. ამ შემთხვევაში იმეტიკულურმა საზოგადოებამ გამოიყენა ბატონი ნოდარ ნათაძე ეროვნულ ზღლისუფლებასთან საბრძოლო იარაღად. პრეზიდენტობის კანდიდატს და გამოცდილ პოლიტიკოსს უნდა სცოდნოდნა, რომ ანონიმური წერილებზე დაყრდნობით არ შეიძლება ეროვნული ზღლისუფლების დისკრედიტაცია. ეს პოლიტიკური სიბეჭეა.

ამ მიტინგის მოწყობით დარღვეულია კიდევ ერთი ეთიკური ნორმა. მე ვარ ამ რაიონის დეპუტატი. როდესაც პრეზიდენტობის კანდიდატმა დღეში მიტინგის ჩატარება გადაწყვიტა, ჩემთვის გვერდი არ უნდა აეჭია, უნდა დაინტერესებულყო იქაური სიტუაციით, რათა შეცდომებისაგან დაზღვეულიყო (სხვათა შორის ბატონმა ნოდარ ნათაძემ შედეგად ბოლიში მოიხიდა, მაგრამ ამით საქმეს აღარ ეშველა).

— ბატონო გოგი, როგორი დამოკიდებულება გაქვთ საერთოდ სახალხო ფრონტის მიმართ?
— მე არასდროს ვყოფილვარ სახალხო ფრონტის წევრი. პირველ ყოვლისაზე გამეგობის წევრად დამასახლეს, მაგრამ მე აცილვდი მიტინგის მართვის არჩევნებში სახალხო ფრონტმა დამასახლა დეპუტატობის კანდიდატად, მაგრამ მე ექვით მეპარება, რომ მის ხელმძღვანელობას აინტერესებდა იმ რაიონის ბედი, რომლის დეპუტატობის კანდიდატადც წამომამყენეს. არც შე-

მდგომში დაინტერესებულა ვინმე, თუ ვინ იცავს იქ სახალხო ფრონტის პოლიტიკურ პოზიციას. მე ვთვითხილებდი მათ, რომ დღეში მოსახლეობა საღად ვერ აფასებდა კომუნისტური რეჟიმის მთელ მანკიერებას, საქართველო იყო ხალხთან ორგანიზებული მუშაობა. ჩემი პროგრამით არავინ დაინტერესებულა სახალხო ფრონტში, ხოლო ბატონმა ზვიად გამსახურდიამ გამომართვა ეს პროგრამა, გაერკვა დღეში ვითარებაში, მის პრობლემაში და როდესაც ოქტომბრის არჩევნების პერიოდში ჩავედრე დღეში, როგორც დეპუტატობის კანდიდატი, იქ დამხვდა ძლიერი პოლიტიკური ძალა — ჰელსინკის კავშირი, რომელიც ფლობდა პოლიტიკურ სიტუაციას, შეგნეული ჰქონდა თავისი მისია და ხალხი აღიარებდა მას. ჩვენ ყველანი შევკავშირდით კომპარტით წინააღმდეგე არჩევნებში ჩემი გამარჯვებით ფაქტობრივად გამარჯვა ჰელსინკის კავშირმა. საერთოდ მიმანია, რომ სახალხო ფრონტმა ამოწურა თავისი ფუნქციები; დღეს მისი არსებობა არაფრით არ არის გამართლებული.

ჩემთვის გაუგებარია სახალხო ფრონტის ოპოზიციური მათოსი დღეს, როდესაც საქართველოს ზღლისუფლებას ჭერ კიდევ ევალვება ჩვენი განთავსუფლება. უნდა განავარაუთოთ ციხე და გავიდეთ. საქართველო ღირსეულად ამ საფრთხისაგან გამოგვაყვანოს. ახლა, როდესაც მან დაგვანახა წინ სინათლე, ვიწყებთ დავას, კრწკლათბას, ეს ოპოზიციობანა პარლამენტში ჩემთვის სრულიად მიუღებელია.

ჩაიწერა
ნანა ლომიანი

კონსტანტინე გამსახურდია — 100

სამსახრით უცხოა რასული თეორია და მისი პრაქტიკა ქართველი ერისათვისაც. ვინც საქართველოს ისტორიას დაჰკვირვებდა, მისთვის ნათელია, რომ თვით დავითისა და თამარის დიდი სახელმწიფო, ნიკოპოლიდან დარუბანდამდის გადაფენილი, იბრძოდა და ჰქმნიდა არა მარტო სისხლით ქართველობის, არამედ იმ არაქართველი მოდგმის ხალხების თანადგომითაც, რომელნიც ქართული ენისა და ქართული კულტურის თანახმად სთვლიდნენ თავიანთ თავს.

უკვე იანესი ქართველი პოლიტიკოსები და მეფეები მუდამ იმის ცდაში იყვნენ, კავკასიის არაქართული მოსახლეობაც დაეინტერესებინათ ქართული სახელმწიფოს დაცვის საქმით.

(ფაშისმი და მსოფლიო კულტურა, 1942)

მსოფლიო ბატონობა ამა თუ იმ ერისა ასე თუ ისე ხანგრძლივი ყოფილა მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როცა იგი თავისი კულტურით თავის თანამედროვე ნაციებს აღემატებოდა ხოლმე.

ძველბერძნებმა და რომაელებმა შესძლეს განსაზღვრულ საუკუნეებში მსოფლიო ჰეგემონიის მიღწევა, რადგან ისინი მართლაც მალა იდგნენ ევროპისა და აზიის ერებზე როგორც კულტურით, ისე ცივილიზაციით.

ალექსანდრე მაკედონელის ლაშქრობებს აზიასა და ევროპაში თან მოჰყვა ბერძნული ენისა, ლიტერატურისა და ფილოსოფიის დანერგვა მის მიერ დაპყრობილ ქვეყნებში.

ძველი რომის კულტურა ნიაღვარივით უკან მიჰყვა პომპეისა და ცეზარის ლეგიონების მარშს და ამან განაგრძო მსოფლიო ბატონობა რომისა.

მართოდენ ხმალსა და მათრახზე დამყარებული მსოფლიო ჰეგემონია ეფემერული და ხანმოკლე ყოფილა მუდამ.

(ფაშისმი და მსოფლიო კულტურა, 1942).

ამიერიდან საქართველო არ იქნება არც კურორტი და არც რესტორანი, რომელშიაც უცხოელები მოვლენ, დასტებებიან ჩვენი სტუმართმოყვარეობით და წავლენ. თუ აქამდე ყოველ გადამთიელს ქართველები ხვდებოდნენ ხელეგაშლილი, ამიერიდან ჩვენ ისეთ უცხოელებს დავაფასებთ, რომელნიც ჩვენს ამაგს დააფასებენ.

(„ქართული ენის მეურნეობისათვის წერილი პირველი 1956 წ.)

(„ქარგი ევროპელი“, 1922 წ. 22. X)

მეცხრამეტე საუკუნის დიდმა მწერლებმა გადაისროლეს ლოზუნგი ერთა განთავისუფლებისა. ამ საუკუნეში

მოხდა ბალკანეთის ხალხების განთავისუფლება თურქეთის ტირანული რეჟიმისაგან.

ილია ჭავჭავაძემ, რომელიც დიახაც განიცდიდა თავისი სამშობლოს მონობას, ამ სვედაკარგულ მოხვევს წარმოათქმევინა უდიდესი პრინციპი ჩვენი საუკუნისა: ჩვენი თავი ჩვენ უნდა გვეუფლებოდ.

ამ დიდი იდეის უდიდესი მოღვაწე იყო ილია ჭავჭავაძე და ამ დიდი საქმისათვის ბრძოლას მსხვერპლად შეეწირა იგი.

ალბათ ბევრ მწერალსა და მოღვაწეს შეუშრდებოდა მისი ტრაგიკული სიკვდილი, იგი წავიდა ჩვენგან შეუფასებელი, მაგრამ თავისი სიცოცხლის დასასრულით მან სიკვდილითა სიკვდილი დათრგუნა და ჩვენ წარმოგვხარდა მისი დიდი იდეების ქომიგად და მედროშედ.

სანამდის ქართველი ხალხი იარსებებს ამ ქვეყნად, ილია ჭავჭავაძე მარად იცოცხლებს ქართველი ერის ხსოვნაში.

(„ერიხმთავარი“ 1962 წ.)

არც ერთმა ერმა, არც გერმანელებმა, არც რომანელებმა, არც სლავებმა ჯერ არ იციან თუ რომელი ხალხები ყოფილან მათი უუშორესი წინაპრები. ქართული ენისა და ქართული ერის ასაკი გავსწოთ ისე შორს, რის ნებასაც გვაძლევს ჩვენი დამწერლობა, ჩვენი ნაციონალური კულტურის ისტორიაც დაახლოებით აქედან იწყება. ეგვიპტე იყო ჩვენს ლინგვისტებს საკვლევად, ხოლო ჩვენ — სასიქადულოდ.

(ქართული ენის მეურნეობისათვის წერილი პირველი 1956 წ.)

არც რუსულ, არც ქართულ, არც სომხურ და არც ბერძნულ წყაროებში რუს-ქართველთა შორის რაიმე ურთიერთობის ნიშანწყალიც არ არსებობს ხსენებულ პერიოდში.

(უფროსი „წამიას“ რეცენზენტის საპასუხოდ, 1946 წ.)

საერთოდ, მთელ ქვეყანაზე აფსებობს ერთგვარი, მე ვიტყვოდი, გეო-

გრაფიული იდიოტიზმი. მსოფლიო ომამდის ერთი გერმანელი გეოგრაფიულ მეცნიერებათა დოქტორი მეკითხებოდა პარიზში: ეს მართალია, რომ ტფილისსა და მოსკოვში დათვები შემოვარდებიან ხოლმე ქალაქში და შექარს იპარავენო?

(უფროსი „წამიას“ რეცენზენტის საპასუხოდ, 1946 წ.)

მე პირადად თუ რაიმე შემძინია და გამიკეთებია ამ ქვეყნად, ამას ვუმაღლი არა მარტო ქართველ ხალხს, არამედ ბარე ათ-თორმეტ ერს ამ ქვეყანაზე.

(უფროსი „წამიას“ რეცენზენტის საპასუხოდ, 1946 წ.)

ინტელექტუალური უმწიფარობის პერიოდებში ბევრს ჩვენთაგანს გვიქადაგნია ლოზუნგი „ხელოვნება ხელოვნებისათვის“, მაგრამ ახლა ეს უსაზნოდ გვეჩვენება, რა გამოვა: მათემატიკოსები გამოდგნენ და იქადაგონ: „მათემატიკა მათემატიკისათვის“ დარჩესო.

(უწყინარი შენიშვნები, 1954 წ.)

ჩვენ უნდა დაეუკვირდეთ დიდი მწერლების არა მარტო ქმნილებებს, არამედ მათ ბიოგრაფიებსაც.

ილია ჭავჭავაძე დიდხანს იყო მომრიგებელ-მოსამართლედ ღუშეთში, ბოლო ხანს რედაქტორობდა, საბანკო საქმეებს განაგებდა. შილლერი პოლკის ექთანს იყო, ჩეხოვი — ექიმი. მ. გორკიმ იგემა ბოგანო მუშის, უსახლკარო მოხეტიალის მწარე ცხოვრება, მრავალი ათასი კილომეტრი ფეხით გაიარა, ამ ცხოვრების ყველა „უნივერსიტეტი“ დაასრულა, შემდგომ ამისა გახდა სახელგანთქმული მწერალი. დავით გურამიშვილი და ლევ ტოლსტოი ნაომარი ოფიცრები იყვნენ.

(უწყინარი შენიშვნები, 1954 წ.)

გვილის აღზრდაში ოჯახი გადამწყვეტია

ახლა, როგორც არასდროს, გვირდება შვილების გონივრულად აღზრდა, მათთვის სწორი ორიენტაციის მიცემა. ყოველივე ეს კი დიდი გამოცდილებითა და ყოველნაირად გამოზომილი დამოძღვრით თუ მიიღწევა მხოლოდ.

ღირსეული პიროვნებების ავტორიტეტი, მათი ნათქვამი სიტყვა უსათუოდ წავგადგება ამ საქმეში. ამიტომაც გადავწყვიტეთ გავასუბრებოდით ბატონ ზვიად გამსახურდიას ამ თემაზე.

— ბატონო ზვიად, კონსტანტინე გამსახურდიამ, რა თქმა უნდა, გარკვეულწილად განსაზღვრა თქვენის მსოფლმხედველობა; ისიც ცნობილია რომ თქვენ გაყვდათ უსათნოები დედა — ქალბატონი მირანდა. მამასთან ერთად უთუოდ დედაც მოახდინა გავლენა თქვენს პიროვნების ჩამოყალიბებაზე, როგორ მოიგონებთ დედას?

თავის დავიწყება და სხვაზე ზრუნვა. მისი ის ნაადრევი დაავადება, მისი ფიზიკური დაუსტება, ყველაფერი ამასთან იყო დაკავშირებული. დეტალურად შეიძლება ამაზე ოდესმე დაწერო კიდევ. ყველა ასე იგონებს მას... არავითარი მიზანი ცხოვრებაში არ ჰქონდა, გარდა სხვა ადამიანებზე, გაკვირვებულებზე, დამცირებულებზე და დევნილებზე ზრუნვისა... რაც შეეხება შვილების აღზრდას, ჩემს აღზრდაში მას უდიდესი წვლილი აქვს იმ მხრივ, რომ თავიდანვე სწორედ ამგვარი მსოფლმხედველობით მზრდიდა — საკუთარი თავზე ზრუნვა კი არ არის მთავარი, არამედ მოყვასზე, სხვა ადამიანებზე, და რაც მთავარია მაყვარებდა ქრისტიანულ სარწმუნოებას, მზრდიდა, როგორც მორწმუნეს... რწმენა, რომელიც მე მაქვს, რელიგიის და ეკლესიის სიყვარული, მისი და მამაჩემის უდიდესი დამსახურებაა. ასევე ზრუნავდნენ მშობლები ჩემს განათლებაზე. შეიძლება ით-

ქვას, ყოველნაირად ცდილობდნენ, რომ დისციპლინირებული ვყოფილიყავი, რომ მესწავლა ენები, მესწავლა მუსიკა, მეკითხა წიგნები. ის განათლება, რომელიც ასე თუ ისე შევიძინე, მათი დამსახურებაა. აი, ეს არის რაც შემიძლია ვთქვა. ყოველთვის ასეთად მომაგონდება დედაჩემი... ჩემი ბოლო წიგნი რუსთაველის შესახებ — „ვეფხისტყაოსნის საინსერტჰელები“ — დედას ვუძღვენი, ისევე როგორც პირველი წიგნი — „ვეფხისტყაოსანი ინგლისურ ენაზე“ ვუძღვენი მამას.

— მიგანჩიოთ თუ არა, რომ დედა გადამწყვეტ როლს ასრულებს შვილის სულიერი ჩამოყალიბების საქმეში?

— ნამდვილად. უდიდესი როლი აქვს მამასთან ერთად და ჩვენი დედები, რასაკვირველია, უნდა დაუფიქრდნენ ამას... შვილის აღზრდა, სკოლით და გარეშე პედაგოგებით კი არა, უწინარეს ყოვლისა ოჯახით წარიმართება, ოჯახია გადამწყვეტი... — ბატონო ზვიად, თქვენთან რომ მოვიდიოდი, ჩემს შვილებს ვკითხვ

რას დამახარებთ-მეთქი? მიხატეს: კითხვ, როგორი მამა თვითონო.

— როგორი მამა ვარ? ყოველნაირად ვცდილობ მომთრუნვი ვიყო შვილების მიმართ. მინდა რომ ჩემმა შვილებმა არ იგრძნონ პრივილეჯირებული მდგომარეობა... ვინაიდან მე ასეთი სტატუსი მაქვს დღეს, — ყოველნაირად ვცდილობ, არ გაუჩნდეთ რაიმე სიამაყე, ან სხვაზე აღმატებულობის გრძობა... ვცდილობ მათი თვალსაწიერის გაფართოებას და, რასაკვირველია, ისევ და ისევ ვურჩევ კარგად ისწავლონ... საბედნიეროდ, ჭეჭვრებით კარგად სწავლობენ. აი, ეს არის ჩემი უმთავრესი მიზანი და ალბათ მეტნაკ-

ლებად ვლწვევ ამას. გარკვეულად მკაცრი ვარ იმიტომ, რომ დღევანდელ დღეს ისეთი დღგომარეობაა ჩვენს გარშემო, სიმკაცრის გარეშე შეუძლებელია შვილების აღზრდა.

— ქართველ დედებს რას უსურვებდით, ბატონო ზვიად?

— ქართველ დედებს ვუსურვებდეს, რომ ისე აღზარდონ შვილი, როგორც ძველი ქართველი დედები ზრდიდნენ — მსხვერპლისუნარიანობითა და სამშობლოსათვის თავდადებულად. ეგვიპტეში ინტერესები აღმოფხვრან მათში და საზოგადოებრივი იდეალებისადმი ერთგულებით აღზარდონ... ამავე დროს ძილიან ფხიზლად უნდა იყვნენ. უამრავი საფრთხე არსებობს დღეს მზარდებისთვის. კომუნისტური სისტემის წყალობით, რომელმაც ჩვენში დანერგა საშინელი მოვლენები — ნარკომანია, ყოველგვარი ამორალიზმი, კრიმინალური სიწყაროს ასეთი მოძალეობა და სხვა, ამ საფრთხეთა პირისპირ ქართველმა დედებმა უნდა გამოიჩინონ გმობობა, რათა მათი შვილები არ გახდნენ მსხვერპლი სახიფათო მოვლენებისა... ეს უდიდესი ამოცანა აქვთ დედებს, ყურადღებით იყვნენ, ფხიზლად უნდა იყვნენ...

მსჯელობენ ბარაულებელ ღონისძიებებზე

ბ. ზ. ანაბა შუდა ქუჩების საბჭო წინაშეა, მწვერვალის მუშაკების, ტანსაცმლის და მწვერვალის მუშაკების კომისიის სხდომა, რომელიც დღეს დასრულდა. მსჯელობის მიზანია, განსაზღვროს მუშაკების მუშაობის პირობები და მათი უფლებები. მსჯელობის დასრულების შემდეგ, მუშაკების კომისიის წევრები დასრულებული საქმეების შესახებ განმარტდებიან. მსჯელობის დასრულების შემდეგ, მუშაკების კომისიის წევრები დასრულებული საქმეების შესახებ განმარტდებიან. მსჯელობის დასრულების შემდეგ, მუშაკების კომისიის წევრები დასრულებული საქმეების შესახებ განმარტდებიან.

მსჯელობის დასრულების შემდეგ, მუშაკების კომისიის წევრები დასრულებული საქმეების შესახებ განმარტდებიან. მსჯელობის დასრულების შემდეგ, მუშაკების კომისიის წევრები დასრულებული საქმეების შესახებ განმარტდებიან. მსჯელობის დასრულების შემდეგ, მუშაკების კომისიის წევრები დასრულებული საქმეების შესახებ განმარტდებიან.

ველარ ვაჰატიეზი საკუთარ თავს

მისაღწევი საფრანგო ვეარ ვაჰატიეზი, რომელიც დაიჭრა ბრძოლის დროს, საკუთარ თავს დასჯის. მისი საქმის განხილვა დასრულდა. მისი საქმის განხილვა დასრულდა. მისი საქმის განხილვა დასრულდა.

მისი საქმის განხილვა დასრულდა. მისი საქმის განხილვა დასრულდა. მისი საქმის განხილვა დასრულდა. მისი საქმის განხილვა დასრულდა.

საქმის განხილვა დასრულდა. მისი საქმის განხილვა დასრულდა. მისი საქმის განხილვა დასრულდა. მისი საქმის განხილვა დასრულდა.

მისი საქმის განხილვა დასრულდა. მისი საქმის განხილვა დასრულდა. მისი საქმის განხილვა დასრულდა. მისი საქმის განხილვა დასრულდა.

მისი საქმის განხილვა დასრულდა. მისი საქმის განხილვა დასრულდა. მისი საქმის განხილვა დასრულდა. მისი საქმის განხილვა დასრულდა.

შორს აღარ არის დღე. როდესაც საქართველო მის კუთვნილ ადგილს
დაიკავებს მხოლოდ დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა შორის. დაწესებული
კარი ბოლომდე გაიხსნება. ჩვენს ქვეყანაში უცხოურ ტექნოლოგიასა და
ნაწარმთან ერთად ძალუხმად შემოვა დასავლური კულტურა და იდეოლო-
გია. ამისთვის მზად უნდა ვიყოთ, წინასწარ უნდა ვიცოდეთ, რითი სუ-
ლდგამულობს დღეს ინტელექტუალური დასავლეთი, რათა არ მოვქცეთ
გავლენის ქვეშ, არ ავუვთო ხეკვო, უკუღმართ მოდას, არ დაგვარგოთ ხა-
კუთარი ხახე, ფახელობები, ზნეობა, წესი და ადათი.
ცივილიზებულ სამყაროში მიმდინარე ინტელექტუალურ პროცესებსა
და მოვლენებზე ბოლო დრომდე გამართებულად, ცალსახა, წერილად წა-
რმოღვენა გვექონდა ინფორმაციის ნაკლებობის გამო (უფრო სწორად,
იმპერია მიწინადასახულად გვექმნიდა უაღბ, სტერეოტიპულ წარმოდგენას).
ჩვენი გაწეობა დროდარო, შეძლებისდაგვარად, გამოაქვეყნებს მახა-
ლას, რომელიც დაგვეხმარება თანამედროვე დასავლეთის სულიერ ცხოვ-
რებაზე მეტადკლებად სწორი, მართებული წარმოდგენა შევიქმნათ.
გთავაზობთ ფრანგი მწერლისა და პუბლიცისტის, გაწეობა „ფიგაროს“
ჟურნალისტის ბი სორმანის წერილს.

გინალიზაციის ვერ აცდებით. მაშ ასე, რა არის დავამობილი სახელ-
განთქმული „კოლექსი“? ეგრეთ წოდ-
ებული „საკობრივი უპირატესო-
ბა“ ანუ საშუალო ასაკის პირე-
ბის მიერ ახალგაზრდებისა და ხან-
შისწესებულების ჩაგვრა; „არაპეტე-
როსექსუალისტები“, რომლებიც
არ ცნობენ პეტროსექსუალიზმს;
„ლუკიზმი“, ანუ შეხედულება,
რომ ადამიანები განირჩევიან ლა-
მაზე და ულაშაზობად. კორექ-
ტული ქცევის კოდექსი ავალდე-
ბულუბს სტუდენტებს არა მარტო
არ განასხვავოთ ლამაზები და უშ-
ნობი, არამედ ამის ცდუნებაც
კი განდევნონ. დავამობილია, აგ-
რეთვე, „ჰენდიკეპიზმი“, სტუდენტ-
ებმა უნდა გაიგონ, რომ არა-
სრულფასოვანი ადამიანები არ
არსებობენ, არამედ არსებობენ
სხვადასხვა უნარის მქონე ადა-
მიანები, მაგრამ ყველა, გამოიჯ-
ლისის გარეშე, ღირსია პატივის-
ცემისა.
ჯ. ბარბის სიტყვით, ამერიკის
ბევრ უნივერსიტეტში ინტენსიური

ლობ შესწავლის ადგილად. მისი
სიტყვით, უნივერსიტეტი სხვას
არაფერს ემსახურება! შემატყ-
ყო რა განცვიფრება, ლუვიზიანი
დამთავანმა, რომ რევოლუციური
ბრძოლისთვის ახლა საუკეთესო
პირობები არ არის, მაგრამ სხვა
თუ არაფერი, „უნივერსიტეტი უშ-
ვეებს მარქსისტულ ინტელიგენ-
ციას, რომელიც მზადაა მომავა-
ლი ბრძოლისთვის“. პროფესორ
ბარბთან ერთად დავადგინეთ, რომ
პოლიტიკურ მეცნიერებათა კათედ-
რის ბიბლიოთეკაში ყოველი მესა-
მე წიგნი მარქსს ან მარქსიზმს ეძღ-
ვნება. შეგახსენებთ, რომ დიუკის
უნივერსიტეტში განათლების მი-
ღება სტუდენტების მშობლებს
წელიწადში 500.000 ფრანკზე მე-
ტი უჯდებათ...

დროულად რადიკალურს და კონ-
ფორმისტულს. ამას ემატება „პკ“
მეთოდის დამატება. მართლაც,
მეცნიერების სერიოზული შესწავ-
ლა არ არის საჭირო იმისთვის,
რომ იყო „პკ“, საკმარისია იყო
ზანგი, აზიელი, ქალი, პომოსექ-
სუალისტი ან, უკიდურეს შემთხვე-
ვაში, ეკოლოგისტი.

გაუმარჯოს განსხვავებას!
ამ ახალი საუნივერსიტეტო მე-
მარცხენების სულიერი ლიდე-
რია ლიტერატურის სპეციალისტი,
პროფესორი სტენლი იმი. ამ რო-
ლისთვის უფრო შესაფერისი ეკო-
ნომისტი ან პოლიტოლოგი პრო-
ფესორი იქნებოდა, მაგრამ, რო-
გორც ამისხნა პროფესორმა ფიშმა,
ლიტერატურული კრიტიკა ამერი-
კის კულტურის შესახებ მიმდინარე
პოლემიკის ეპიკენტრშია. ტრა-
დიციულად, შეერთებულ შტატებ-
ში ყველა სტუდენტს უნდა წაე-
კითხა დიდი კლასიკოსები, შექს-
პირის, პლატონის და ბიბლიის

მარქსიზმის სარჩული
ამერიკის უნივერსიტეტების ახ-
ლანდელი კლიმატი გვაგონებს
50-იანი წლების ატმოსფეროს,
როდესაც მიმდინარეობდა „ალქა-
ჯებზე“ ანუ კომუნისტებსა და

მათ თანამგზრობებზე, ნადირობა,
მაგრამ ამჯერად „ალქაჯები“ კომ-
უნისტები კი არ არიან, არამედ
„კონსერვატორები“, რომლებიც
დევნას განიცდიან ახალი, სწორად
მთავროვნე შემარცხენელ ორიენტ-
რებული საზოგადოების წყალობ-
ით. მაგალითად, პარვარდის უნი-
ვერსიტეტში წასვლა მოუწია პრო-
ფესორ სტუდენტ ტერნსტრომს, ამერი-
კის განსახლების ისტორიის სპე-
ციალისტს, რომელიც 25 წლის
განმავლობაში კითხულობდა ლექ-
ციებს. უკანასკნელ ხანს მას არც
ერთი წუთით არ აძლევდნენ მოს-
ვლის შანსს მისი ობონენტი სტუდენ-
ტები. რას სდებდნენ მას ბრალად?
მხოლოდ და მხოლოდ იმას, რომ
იგი ხშირად ტერნსტრომს „ინდივი-
დალად“ — წარმოშობით ამერი-
კელი (ან „ძირძველი ამერიკე-
ლი“). ტერნსტრომის თავის ცენზო-
რებს უხსნიდა, რომ თავად ინდიე-
ლები საკუთარ თავს ინდიელებს
უწოდებენ, მაგრამ, სამწუხაროდ,
ამან არ უშველა.

ამერიკის უნივერსიტეტში „პკ“ კალაუფლებას ხელში იღებს

რას ნიშნავს იპო
„პოლიტიკარად კორექტული“?
თქვენ — „პკ“ ხართ? სხვა სიტ-
ყებით, თქვენ — „პოლიტიკურად
კორექტული“ ბრძანდებით? ამერი-
კის უნივერსიტეტებში „პკ“ —
კანონია. იყო „პკ“ — ნიშნავს
მხარს უჭერდნენ ფემინისტურ მოძ-
რაობას, ეთნიკურ უმცირესობებს
და საერთოდ, მამაკაცური იმიჯ-
რიალიზმისა და თეთრი შოვინიზ-
მის ყველა მსხვერპლს. ამ კულ-
ტურულ ოპში კონსერვატორი
პროფესორები და სტუდენტები
თავს იცავენ. ამაოდ უხმობენ ისი-
ნი ტრადიციას, კლასიკურ კაცთმო-
ყვარობას, შექსპირს. „პკ“ პასუ-
ხობს, რომ შექსპირი — მხოლოდ
და მხოლოდ მკვლარი თეთრკანი-
ანი დასავლეთული მამაკაცია, რაც
ნიშნავს, რომ მისი გენები არ შე-
იძლება უნივერსალურად ჩაითვა-
ლოს!
„პკ“ — „მულტიკულტურალი-
ზმი“ „პკ“-სთვის არ არსებ-
ობს მრავალფეროვანი ამერიკე-
ლი იდენტობები, ის უნდა შეიცა-
ლოს „განსხვავების“ იდეოლო-
გიაში.
ზუსტი წარმოდგენის შესაქმნე-
ლად, თუ რა ხდება, ამერიკის უნი-
ვერსიტეტებს ვეწვივ. მოგზაურობა
და დავიწყებ დიუკის უნივერსიტე-
ტიდან, რომელიც ჩრდილოეთ კა-
როლინის შტატში, ე. ი. ღრმა
პროვინციაში მდებარეობს. აი, რამ-
დენიმე შეკითხვა ტესტიდან, რომე-
ლიც უნდა შეავსოთ დიუკის უნი-
ვერსიტეტში შემსვლელმა.
— შეუძლია თუ არა მამაკაცსა
და ქალს ერთნაირად მოუაროს
ახალგაზრდობა?
— ფემინისტ ქალებს სძულთ მამ-
აკაცები: პო თუ არა?
— მიგაჩნით თუ არა, რომ ყვე-
ლა კულტურა თანასწორფლებია-
ნია?
— უნდა იცოდნენ თუ არა ზანგ-
მა ან აზიელმა სტუდენტებმა და-
სავლეთის კულტურა და ისტორია?
ამ ტესტის მიზანია გაირკვეს,
ეთანხმებიან თუ არა მომავალი
სტუდენტები უნივერსიტეტის ახალ
დევიზს: „მულტიკულტურალიზმი“.
იყო მულტიკულტურალიზმი — ის
ნიშნავს ყველა კულტურა თანას-
წორფლებიანად აღიარო, პირველ
რიგში, თეთრკანიანთა კულტურა
და ეთნიკურ უმცირესობათა კულ-
ტურა. ის ნიშნავს, რომ კულტურ-
ებს შორის არ შეიძლება იყოს
არავითარი იერარქია. ნებისმიერი
პოზიცია, ნებისმიერი ხელოვნება,
ნებისმიერი ცივილიზაციის ნების-
მიერი გამოხატულება ერთნაირად
ღირსია პატივისცემისა. თუ თქვენ
ვერ გაიგებთ მულტიკულტურალიზ-
მს, ნიშნავს, რომ თქვენ უნიკულ-
ტურალიზმის ხართ, რაც დიუკის
უნივერსიტეტისთვის დიდი შეუ-
რაცხელობაა. უნიკულტურალიზმი
იქ თავისებურ გონებრივ ჩამორჩე-
ნილობად ითვლება, უნიკულტურ-
ალიზმი — პირველ ეტაპზე, რომ
მან ხმა მისცა რომალდ რეიგანს
ან ჯორჯ ბუშს. უნიკულტურალიზ-

ადამიანს დღემდე მიანიჩა, რომ
დასავლური ცივილიზაცია უფრო
მაღლა დგას, ვიდრე სუბილის ან
ამაზონიის ბორბორს ტომის ცი-
ვილიზაცია. უნიკულტურალიზმი
ადამიანს არ ესმის, რომ ის, რასაც
ჩვენ დასავლურ კულტურას ვუწოდ-
ებთ, სინამდვილეში ქალებისა
და ფერადკანიანების ჩაგვრის
ფორმას წარმოადგენს. დაბოლოს,
საერთო უნიკულტურალიზმი პირი
მისი პროფესორებისა და ამხა-
ნავი სტუდენტების მიერ მიიჩნევა
„რასიტად, სექსიტად და ჰომო-
ფობად“, ან როს, სტუდენტები
და ლექტორები, რომლებიც მულ-
ტიკულტურალიზმს აღიარებენ
და ისინი, ვინც ზემოხსენებული
ტესტი სათანადოდ შეავსო, ითვლე-
ბიან „პკ“-დ, ანუ პოლიტიკურად
კორექტულად. თუ თქვენ
„პკ“ არა ხართ, თქვენი კო-
ლეგები და ამხანაგები ეცდები-
ან ცხოვრება გაგიწიონ. უკვე
შეუძლებელია იმის დათვლა, რამ-
დენი პროფესორის ლექციებს უც-
ხადებენ ბოიკოტს, მათაც სხვა
არაფერი რჩება, თუ არა უნი-
ვერსიტეტიდან წაიღებენ. სტუდენ-
ტებიც ასეთივე მდგომარეობაში
არიან: თუ „პკ“ არა ხარ, უნივერ-
სიტეტი უნდა დატოვო. დიუკის
უნივერსიტეტში შექმნილია „დისკ-
რიმინაციასთან ბრძოლის კომიტე-
ტი“. ის დაარსდა უნივერსიტეტის
პრეზიდენტმა და წარმოადგენს
ნამდვილ მორალურ პოლიციას,
რომლის დანიშნულებაა ლექტო-
რებში რასიზმის გამოვლენის აღ-
მოჩენა. საინტერესოა, რომ თუ
ვერ აღმოაჩენენ რასიზმის აშკარა
გამოვლენას, კომიტეტი ცდილობს
დადგვიტოვოს ის, რასაც უწოდებ-
ს: „სახის გამომეტყველება ან უც-
ტიკუალაია, რომელსაც შეავსიანი
სტუდენტების მიმართ პატივის-
ცემა აკლია“. ერთი სტუდენტი,
რომელმაც პომოსექსუალიზმში
ექვმეტანილ ცნობილ ამერიკელ
ფეხბურთელზე იოხუნჯა, თავის
მასწავლებლებს მიერ დავამობილ
ქნა. ესეც არ აკმარეს, აიძულეს
ესმინა ლექციები თემაზე: „პომო-
სექსუალიზმისადმი შემწყნარებ-
ლობა“. იყო შემთხვევები, როდეს-
აც ასეთ სტუდენტებს აიძულდნენ
სტუდენტურ გაზეთში საჯაროდ
მოეხანებინათ თავისი „და-
ნაშაული“.

ინტელექტუალური აქტივობა მი-
მართულია იქითკენ, რომ საკუთარ
„პკ“ დაამტკიცონ. პირველ
რიგში, ძალზე გააზრებულად არ-
ჩვენ სიტყვებსა და გამოთქმებს.
მაგალითად, არავითარ შემთხვევა-
ში არ ვაბეძობთ 40 წლის სტუ-
დენტს უწოდოთ ხშიერი სტუდენ-
ტი! „პკ“-ს თანახმად უნდა თქვას:
„არატრადიციული ასაკის სტუდენ-
ტი“. ფემინისტი ქალები განსა-
კუთრებით მგზობობიარენ არიან
ნაცვალსახელუბისადმი. ტექსტში
ან წინადადებაში თანაბრად იყე-
ნებენ ნაცვალსახელებს „he“ (ის-
კაცი) და „she“ (ის — ქალი),
მაშინაც კი, როდესაც ეს გრამა-
ტიკულად დაუშვებელია. თუმცა,
გამართაც პატივისცემის ღირსი არ
არის, რადგან მამაკაცების გამო-
ვლენის დიუკის და სხვა უნი-
ვერსიტეტებში ვაშლიან დას-
კუსია იმის თაობაზე, თუ რა უწო-
დონ ქალს. ინგლისური „უქსენ“
შეიცავს თავის თავში „მენ“-ს,
ამიტომ, „პკ“ რომ იყოთ, უნდა
იხმაროთ ნიეტრალური ორთგრა-
ფია და წეროთ „უქსენ“. ჯეიმს
ბარბრი, რომელიც დიუკის უნი-
ვერსიტეტის პოლიტიკურ მეცნიე-
რებათა კათედრის გამგეა, იძულებუ-
ლი იყო თავისი თანამდებობის აღ-
მნიშვნელი სიტყვა „ჩემი“ შე-
დგენიარად შეეცალა — „ჩემ-
პერსონ“. როდესაც ბარბრის კაბი-
ნეტიდან გამოვედით, დავინახე
სტუდენტ, რომელიც კარგ გან-
ცხადებდას აკრავდა. განცხადება მოგვი-
წოდებდა, მონაწილეობა მიგვეღო პეტ-
როსექსუალიზმთან ბრძოლის სალო-
ნოში, რომელსაც ერქვა — „პომ-
ოსექსუალიზმთან და ლესბიურ
სიყვარულთან გაცნობის სალონი“.
ეს, როგორც ჩანს, იმისთვის კეთ-
დება, რომ ერთხელ და სამუდა-
ოდ ბოლო მოუღონ იმათ, ვინც
კვლავინდებურად ჯერ კიდევ შეიძ-
ლება ნორმალურად ჩაითვალოს!
ბატონ ბარბს ვკითხე, როგორ
იქცევიან სტუდენტები და პრო-
ფესორები, რომლებიც ან ახალ
კონფორმისმს არ ეთანხმებიან?
ისინი ხმას არ იღებენ, რომ არ
მიიჩნიონ ადამიანებად, რომლებიც
„პკ“-ს ლექსიკას უზუსტებულყოფ-
ენ.

მათ თანამგზრობებზე, ნადირობა,
მაგრამ ამჯერად „ალქაჯები“ კომ-
უნისტები კი არ არიან, არამედ
„კონსერვატორები“, რომლებიც
დევნას განიცდიან ახალი, სწორად
მთავროვნე შემარცხენელ ორიენტ-
რებული საზოგადოების წყალობ-
ით. მაგალითად, პარვარდის უნი-
ვერსიტეტში წასვლა მოუწია პრო-
ფესორ სტუდენტ ტერნსტრომს, ამერი-
კის განსახლების ისტორიის სპე-
ციალისტს, რომელიც 25 წლის
განმავლობაში კითხულობდა ლექ-
ციებს. უკანასკნელ ხანს მას არც
ერთი წუთით არ აძლევდნენ მოს-
ვლის შანსს მისი ობონენტი სტუდენ-
ტები. რას სდებდნენ მას ბრალად?
მხოლოდ და მხოლოდ იმას, რომ
იგი ხშირად ტერნსტრომს „ინდივი-
დალად“ — წარმოშობით ამერი-
კელი (ან „ძირძველი ამერიკე-
ლი“). ტერნსტრომის თავის ცენზო-
რებს უხსნიდა, რომ თავად ინდიე-
ლები საკუთარ თავს ინდიელებს
უწოდებენ, მაგრამ, სამწუხაროდ,
ამან არ უშველა.
მაგრამ საიდან განდა ეს ნომე-
მარცხენე ტალღა და რატომ განჩ-
და მანიცდამინც ახლა? საქმე
თაობაშია. ახლანდელი პროფესო-
რები — ჯ. ბარბრის სიტყვით,
1968 წლის სტუდენტ-ობონენტე-
ბი არიან. სწორედ მათ დაანთეს
ინტენსიური სტუდენტების
სტუდენტების და სტენდორ-
დის უნივერსიტეტებში, სწორედ
მათ სწყურიათ სისხლი. კაბიტა-
ლიზმის და იმპერიალიზმის ეს და-
ბერებული მტრები — მათ „მოს-
ტერ სამოციანელსაც“ ეძახიან —
კვლავაც აგრძელებენ თავის ბრძო-
ლას, მაგრამ სხვა საშუალებებით,
იყენებენ რა საუნივერსიტეტო თა-
ვისუფლებას და სტუდენტების სა-
ერთო პასიურობას. 68 წლის ამ
თაობას შეუერთდნენ ის ეთნიკურ
რა ჯგუფები, რომლებიც მოხერ-
ხებულად შეიძლება ზეწოლის-
თვის გამოიყენონ. ისინი განუწყ-
ვეტლავ მოითხოვენ და იღებენ
კომპენსაციას ამ ცოდვებისა და
განსაკირისთვის, რაც მათ თეთრკა-
ნიანების ამ მამაკაცების საზოგა-
დოებამ მიაყენა. ეგრეთ წოდებულ
„მსხვერპლთა“ ეს ჯგუფები ბო-
ლომდე იყენებენ ამერიკელების
შემბოლოვლ სინდისს. მაგალითად,
პარვარდში შეგვიდა მავკანიან
პროფესორ დერეკ ბელს, რომე-
ლიც უკვე რთვა გაფიცულია
იმის გამო, რომ მის უნივერსი-
ტეტში არ არის „შეგანიანი ან
მდღერლობითი“ სქესის“ პროფესო-
რი. პარვარდის უნივერსიტეტის
რექტორი სსსფარკვეთილი ცდი-
ლობს გამოძიროს კანდიდატი ქა-
ლი, მაგრამ ქვრჯეობით ვერც
ერთმა ვერ დააქმაყოფილა უნივერ-
სიტეტის მოთხოვნები. სტუდენტე-
ბი, ყოველ შემთხვევაში ისინი,
ვინც თავის მზრს გამოთქვამს, მხარს
უჭერენ დერეკ ბელს. მაგრამ რა-
ტომ ურეგებებიან სტუდენტები
იმას, რომ მათ იყენებენ, ათამაშე-
ბენ? იყო „პკ“ — ნიშნავს შეესა-
ბამებულედ მიქდას — მოდას ერთ-

ჩათვლით. ყველა ეს ტექსტი და
მათი შესწავლა საუნივერსიტეტო
განათლების „კანონია“. ს. ფიში
თქმით, ეს კანონი დამსხვრეა და-
ჩაგრული უმცირესობების დარტყ-
მის შედეგად. ფემინისტმა ქალებ-
მა პირველებმა შეამჩნიეს, რომ
ამ ავტორებს შორის ერთი ქალიც
კი არ არის. შემდეგ ხმა აიმაღლეს
ზანგებმა, განაწყენებულებმა, რომ
არც ერთი ტექსტი არ ეკუთვნის
აფრიკულ ლიტერატურას, და სა-
ერთოდ, არც ერთ „მესამე
როს“ ლიტერატურას. ს. ფიში
სიტყვით, არაა საკმაოდ, რომ ეგ-
რეთ წოდებული კლასიკური ლი-
ტერატურა სინამდვილეში საზოგა-
დოების მოტყუებაა. ეს, მხოლოდ
და მხოლოდ, ერთი ჯგუფის მიერ
მინიჭებული უპირატესობაა გარე-
ვეულ ეპოქაში სხვა ჯგუფების
ხარჯზე. შესაძლოა, ეს ჯგუფი კი
არა, სულაც პრივილეგიებული
უმცირესობაა. იმის თქმა, რომ
ცნობილი კულტურა — ამერიკულ-
ლი კულტურაა, ნიშნავს გამოუ-
ვლ მდგომარეობაში ჩაგყენოთ ისინი,
ვისაც არ ჰქონდა უფლება მოეზირო
საკუთარი ისტორია. ამრიგად, პრო-
ფესორ ფიშის თვისებური სპე-
ცილობა იმაში ეფუძნება, რომ
თავისი ლექციების დროს
კლასიკოსი ავტორები გაქმნიდნენ
აშკარა რასიზმისა და სექსიზმისა-
გან, რის შემდეგ მათი პოპულა-
რობა სტუდენტებს შორის გარან-
ტირებულია. კლასიკური კულტურ-
ის ამ ნაგრევაში, ფიშის თქმით,
ფრანგი ინტელექტუალები დიდ
დახმარებას უწევენ. ასე მაგალი-
თად, კოლდ ლევი-სტროსის ნაშრო-
მებიდან ახალმა ამერიკელმა მე-
მარცხენებმა გამოიტანეს დასკვნა,
რომ კულტურებს შორის
იერარქია არ არსებობს. არ არსე-
ბობენ ცივილიზებულები და ვე-
ლურები, არებობენ მხოლოდ
სხვადასხვა ცივილიზაციები, პა-
ტივისციების თანაბრად ღირსნი და
ამიტომაც, კულტურათა ფარდობი-
ობა გენერალური ხაზი უნდა
იყოს. ახალი ამერიკელი მემარც-
ხენების მიერ უნივერსიტეტის
ლოც-
რია თუ დერიდა. შეერთებულ
შტატებში ლიტერატურაზე ლექ-
ციას არ კითხულობენ ისე, რომ
დერიდა არ დაიბოძონ. საკუთარ
ქვეყანაში თითქმის უტონდა ეს
ფრანგი ფილოსოფოსი ამერიკის
უნივერსიტეტებში ლამისაა წმინ-
დნად გამოაცხადეს. მისი მეთო-
დი, რომელსაც ტექსტის „დეკონ-
სტრუქცია“ ჰქვია, მკითხველს ავ-
ტორთან შედარებით პრივილეგი-
რებულ მდგომარეობაში აყენებს.
ბოლომდე ტრივიალიზებული
დეკონსტრუქცია ამგვარად ნარ-
ციზიზმად იქცევა. ის, რასაც სტუ-
დენტი ავტორზე ფიქრობს, მომ-
ავალში უფრო მნიშვნელოვანი იქ-
ნება, ვიდრე ის, რაც ამ ავტორმა
დაწერა. შექსპირს ახლა კითხუ-
ლობენ არა იმისთვის, რომ შექს-
პირი გაიგონ, არამედ იმისთვის,
რომ მკითხველმა შეიმეცნოს სა-

მარქსისტული მოდა
იმ აქტიურ ჯგუფებს შორის,
რომლებიც მულტიკულტურა-
ლიზმსა და „პკ“-ს ამკვიდრებენ,
არის კომუნისტური პარტიაც. ამე-
რიკის უნივერსიტეტები დასავლეთ-
ის უკანასკნელი მარქსიზტი ინ-
ტელექტუალების ბუნებრივ რე-
ზერვად იქცა. არა აქვს რა არა-
ნაირი საკუთარი პოზიცია ეგრო-
პასა და მისოფობიური კომუნისტურ-
ის სისტემის რღვევის მიმართ,
პროფესორ რიჩარდ ლუგონტის
მიანიჩა, რომ „უნივერსიტეტები
გადაიქცა იდეოლოგიური იარაღის
სამჭედლოდ, კლასობრივი ბრძო-

**თქვენ — „პოლიტიკარად
კორექტული“ ხართ?**
დიუკის უნივერსიტეტის ცნო-
ბილია პოლიტოლოგია, პროფე-
სორმა ჯეიმს ბარბმა, რომელიც
„პკ“-ს წინააღმდეგ გამოდის. მო-
მთბრო რამდენიმე ეგრეთ წოდე-
ბულ „დანაშაულზე“, რაც კონ-
კრეტულადაა განსაზღვრული ზო-
გიერთ სახელგანთქმულ უნივერსი-
ტეტში არსებული კორექტული
ქცევის კოდექსით. თუ თქვენ გან-
ბედავთ ექვსის თვალთ შეხედოთ
ამ პოლიტიკურ დებულებას, მარ-

1st January 3 MINUTES WORLD SILENCE

for every one of us
to remember the future
and to wish for peace

ქალბატონო მარი კასინი!

ბრძნის საშუალებით გავიგე
თქვენი შესანიშნავი ინიციატივის
შესახებ. უზომო იყო ჩემი სიხარუ-

ლი. მეც ხშირად მიფიქრია ჩვენი დრო-
ის სწრაფმავლობაზე და ჩვენი ყო-
ველდღიურობაზე ჩვენი ხელშეწყობაზე.
ფუსფუსი, ინფორმაციის უზომო ნა-
კადი საშუალებას არ გვაძლევს (უფ-
რო სწორედ ჩვენ თვითონ არ ვაძ-
ლევთ ჩვენს თავს საშუალებას) და
ფეტიქტეტი მომავალზე, იმ ძირითად-
ზე, რისთვისაც ალბათ არსებობს
კაცობრიობა და თითოეული ადამი-
ანი — სიკეთისათვის და ურთი-
ერთ სიყვარულისათვის.
გავიწყდება, რომ არ უნდა შეე-
ხედოთ იმას, რაც ანსხვავებს ადამი-
ანებს ერთმანეთისაგან — რასობ-
რივ, ეროვნულ, სოციალურ, ინტე-
ლექტუალურ, კულტურულ და
სულიერ სხვაობებს და გავერთიან-
დეთ იმ ძირითადით, რაც აერთიან-
ებს ადამიანებს — სიკეთით, ერთი-
ანი სულიერი საწყისით და ყველა-
სათვის საერთო — კაცობრიობის
მომავლის ბედით.

ჩვენ ხშირად ვერ ვიცი, რათა
დავფიქრობოთ, შევუერთდეთ მარა-
დიულს, შევუერთდეთ შენს თანამო-
ძემებს, იფიქრო თითოეული ადამი-
ანი მოქმედების და მთელი კაცო-
ბრიობის მოღვაწეობის შედეგებზე.
ყველა რელიგიის მიმდევარმა თუ
ათეისტმა უნდა დავიფიქროთ ურთი-
ერთიშობა და პაუქრობა, გავერ-
თიანდეთ კაცობრიობის მომავალ-
ზე ფიქრით.
ამიტომაც დამებადა დიდი სურ-
ვილი, თუ თქვენ ანს უფლებას მო-
მეცით, შევუერთდეთ თქვენს შესანი-
შნავ მოძრაობას.
დღეს, როდესაც ჩემს ქვეყანაში,
საქართველოში, ყველანი ვიღვწით

მღუამარების საბი ოუთი

ავსტრალიელმა ქალმა მარი კასინიმ საფუძველი ჩაუყარა აქცი-
ასა და მოძრაობას „მღუამარების
საბი ოუთი მსოფლიოში“
ახალი წლის 1 იანვარს დღის 11
საათზე პლანეტის სხვადასხვა კუთ-
ხეში ადამიანები, თავისი რასობ-
რივი, რელიგიური, ეროვნული, პო-
ლიტიკური, სოციალური, კულტურ-
ული, ინტელექტუალური და სუ-
ლიერი სხვაობების მიუხედავად სა-
ბი ოუთით აღსრულებდნენ, რათა იფიქ-
რონ სამყაროს მომავალზე, ყველა
ადამიანს უხსურვონ სიკეთე და მშვი-
დობა.
მარი კასინი მოუწოდებს ადამი-
ანებს საუკეთესო ადამიანური
გარემოებისავე და დარწმუნებუ-
ლია, რომ ასეთი აქცია ადამიანებს
არაგებს, მოუტანს სიკეთეს, და მათ
მისცემს იმის შეგრძნების უნარს,
რომ თითოეული ადამიანი არის
მთელი პლანეტის ცივილიზაციის
შემადგენელი და ერთიანი სულიე-
რი საწყისის გამოვლინება და ნაწი-
ლი; ადამიანებს, რომლებიც გათი-
შულნი არიან ურთიერთშეშობით,
უნიღობლობით, სხვადასხვა სახის
სხვაობით, ასე შეუძლიათ გადადგან
ერთმანეთისაგან ნაბიჯი მთელ მსო-
ფლიოში.
სასურველია ამ საერთო ნაკა-
შეუერთდენ საქართველო მოქალა-

ქები და მთი მსოფლიოს სხვა ხალ-
ხებთან ერთად მთელ დედამიწაზე
11 საათზე საბი ოუთით იგრძნონ
თავი პლანეტის მოქალაქეებად და
გაერთიანდნენ ერთი ნების ყველა
ადამიანებთან.
ჩვენ დავუკავშირდით მარი კასინ-
ის და მისგან მოქმედებებს თანამო-
ძეობაში ჩასაბმელად. აღმოჩნ-
და, რომ ეს პირველი გამომხატვე-
ბაა საქართველოდან მის მოძრაობა-
ზე და იგი კმაყოფილებით შექვე-
და იმას, რომ კიდევ ერთი ქვეყნის ხალ-
ხი შეუერთდება მის ამ აქციას.
მათ, ვისაც სურს, მონაწილეობა
მიიღოს ამ აქციის პოპულარიზაცი-
აში, გთხოვთ გამოეხატონ. და-
კავშირება შეიძლება ტელეფონით
22-23-52.
P.S. ქალბატონი მარი მოგზაუ-
რობს მსოფლიოს სხვადასხვა ქვე-
ყნებში და კომუნიკაციას
უკეთებს მოძრაობას.
ჩვენ გავუგზავნით კიდევ ერთი
წერილი ქალბატონ მარის, სადაც
მას ვთავაზობთ საქართველოში ხტუ-
პრობას. იმედი გვაქვს, რომ საქარ-
თველოს მშვიდობის ფონდი ხელს
შეუწყობს ამ ნაბიჯებს.

ამ რამდენიმე დღის წინ ბატონმა აკაკი ბოქუჩავამ მეტად თბილი
ხაბახუბო წერილი მიიღო ქალბატონი მარი კასინისაგან. წერილი შეშ-
დევს ხიტყვებით მთავრდება: „ვგრძნობ, რომ გესმით ჩემი და ეს საყ-
მარისია. ბევრი მწერს თქვენი რეპორტის (ხაზგასმით ჩვენი) სხვადასხვა
ნაწილიდან. ძალიან ბედნიერი ვარ, რაკი ამდენ ადამიანს ესმის ჩემი.
გთხოვთ კიდევ მომწეროთ როდესაც დროს გამოხატავთ. საუკეთესო
სურვილებით მარი კასინი“
როგორც ვხედავთ, ქალბატონმა მარი კასინიმ არაფერი იცის სა-
ქართველოს შესახებ, ჩვენი ქვეყანა მას საბჭოთა რეჟიმის ერთ-ერთი
ნაწილი მგონია. ეს ბუნებრივია. მაგრამ ახლა საჭიროა თითოეული
ჩვენთვის ძალისხმევა, რათა მის მივადგინოთ კეთილი ნების ადამი-
ანებს მთელს მსოფლიოში და გავაგებინოთ ჩვენი მიზნოვნები. ბატო-
ნი აკაკი ბოქუჩავა უთუოდ მივწვდის ამომწურავ აქტორიას საქარ-
თველოს და მის შევიდრთა შესახებ ავსტრალიაში მ ოგერბ ქალბატონს,
ყოველივე ამის შესახებ მისთვის გაგამხავილეთ უფრადდება, რომ
კიდევ ერთხელ გავუხვავთ ხაზი — ჩვენ არ გვინდა იზოლაცია, საკუთარ
ნაგუბში ჩაკეტვა. ჩვენ გვინდა მრავალმხრივი კავშირი მსოფლიოსთან,
სხვადასხვა ხალხებთან. გვინდა, რომ უკეთ, დრომდ გავაგოთ მათი სული-
ერი ფასეულობები, გავაგებინოთ ჩვენი, მაგრამ ეს უფუადფერი არამც
და არამც არ უნდა მოხდეს იმის ხარჯზე, რომ წავშალოთ ჩვენი თავი.
ამის ხაზიშროება, უნდა ვაღიაროთ, არსებობს. კომუნისმის სატანური
მომტრების მიზანი იყო უნიფიცირება — ერთი იდეოლოგია უნდა გა-
ბატონებულიყო, ერთი უნდა შერწყმოდნენ ერთმანეთს და ყველას ერთ
ენაზე უნდა ემეტყველა. მიზანი იყო ენობრივი, რელიგიური, კულტუ-
რული განსხვავებულობის მოშლა. დღის წყალბობა, კომუნისმი და-
მარცხდა. საქართველოში ტოტალური კრახი განიცადა სულიერი და ცე-

მულობის ამ უმხინჯესმა გამოვლინებამ, რომელიც ფიზიკური მოსპობით
გმტრებოდა კაცობრიობას. ახლა ნუ ვინაშთ ჩვენი ნებით იმას, რაკ
ხიშობით, მათურებით, ტანკებით ვერ გვაქნევინებ, უფრო ჩინად,
ბოლომდე ვერ გვაიძულეს. ჩვენი ვალაა აღვადგინოთ და შევიწარმოთ
საქართველო, როგორც ერი, როგორც მართლმადიდებლობის წიაღში
განვითარებულ კულტურული ფენომენი.
როდესაც ქართული უმწველიანობისთვის უპირველესი სულიერი
საზრდო ვახდება ქართული მაგოგრაფიული მწერლობა, რუსთაველი,
სულხან-ხანა, გურამიშვილი, ჯავა, ილია, აკაკი და ხხანა, შამინ შიგარბ-
ნობენ ისინი სრულად ჰომეროსის, დანტეს, შექსპირის, ძველი ჩინური
ნოველების, ისლანდიური საგების, თანამედროვე ამერიკული პოეტის
და ეგზისტენციალისტური პროზის მწიფე ნაწარმებს. ის ქართული იქნება
ნოტარ-ხანის, კოლმედიის, ტაქმაშაშის, პავლოვის დიდიეუ-
ლი დამფასებელი, რომელმაც განიცადა ჭვარის, გელათის, თუ დავით
გარეჯის ეროციური ზეგავლენა. ეს ანბანური ქეშმარიტებაა, მაგრამ
ამის გამოვლინება დღეს კვლავ და კვლავ გავიწყს. ჩერაც ვერ დავადგუ-
ვია თავი იმპერიის კულტურული ექსპანსიისაგან და უმალვე, ჩვენი ნე-
ბით ნუ გავაბატონებთ სხვათა კულტურას, სხვათა ენას, სხვათა რელი-
გიას. ქართველი ვერ ვახდება ვერც ანგლისელი, ვერც ინდოელი, ის
უნაზრდოდ ვადავიშლება. ამიტომაც უმჯობესად მიგვანია გავისხნოთ
ქართული საყოველთაო რელიგიური შეწყყნარებლობა, ნაცვლად იმისა,
რომ ვიქადაგოთ ეკუმენისმი; გავისხნოთ ჩინებული ქართველი მთარ-
გმწებლები, საუკუნეების წინ რომ აქართულედნენ წმინდა წერილს,
„სიმბონეს ბალავარისას“, „ვისრამიასს“, ნაცვლად იმისა, რომ საყოველთაო
ინგლისურენოვნება გავავრცელოთ. სამყარო მრავალფეროვნებით არის
მშვენიერი...

სრული შევერენიტეტის მოპოვები-
სათვის, თქვენი ინიციატივა კიდევ
უფრო მნიშვნელოვანად მესახება,
რადგანაც ჩვენ არ უნდა დავავიწყ-
ყდეს ამ ბრძოლაში, რომ დედამიწე-
ის ყველა მოქალაქისათვის არსე-
ბობს საერთო უმალეესი მატერია
— სიკეთე, სიყვარული, პლანეტის
მომავალი და რომ დედამიწაზე მც-
ხოვები ყველა ადამიანი არის
ერთიანი სულის ნაწილი და მატ-
რებელი.
თუ თქვენგან მივიღებ თანხმობ-
ას, თქვენი გამოცდილების გაზიარ-
ებით, მე ვეცდები ჩემს ქვეყანაში
თქვენი თანამოზრენ, შევმატო ამ
შესანიშნავ ინიციატივას და ყოველი

წლის 1 იანვარს 11 საათზე, 3-წლ-
თიანი დემოლით და აზროვნებულ
რაკით შევუერთდეთ პლანეტის მთ-
თილი ნების ადამიანებს,
სურვილი იმისა, რომ თქვენს მო-
ძრაობაში ჩავთვლოყავი მამინ-
გამიხნდა. როდესაც 1990 წლის
დამდეგს ამის შესახებ წავიკითხე
პრესაში, მაგრამ ვერ გავხედე თქვე-
ნის წერილის მოწერა. ჩემს თავს
უფლება ვერ მივეცი ამისა, 9 თვე-
ზე მეტი ხანი ეს გადაწყვეტილენ-
იხარებდა ჩემში და ბოლოს სურ-
ძენი, რომ შეიძლება თქვენთვის ამ
წერილის მოწერა.
ვიცი, თქვენ არ ჩამოთვლით ამის
სისუსტეს, რადგანაც მიხედობით,
რომ ასეთი მნიშვნელოვანი რამ, სა-
კუთარ გულსა და სულში დიდნანს
უნდა ატარო, რათა იგი გათავისსო,
შენში დაბადო და შედეგ შენს თავ-
უფლება მისცე მისი გამოშხურგ-
ბისა.
პატრიცია
ბაბაი ბოქუჩავა

იბერიკა ჯარ კიდე ჩვენი დასახლები

საბაოთა იმპერია ინგრევა —
ეს ფაქტია, და ფრად სასიხარუ-
ლოც. მაგრამ ჩვენი მხრიდან უდა-
რდობა არ ეგების, არც ეიდგო-
რია არ უნდა შეგვიპროს, გულუბ-
რველოდ არ უნდა გვეგონოს, რომ
დღეს საღამოს 10 საათზე თუ არა,
ხვალ დღის 9 საათზე მიინც გან-
ვთავისუფლებით. არადა, ჩვენს
საზოგადოებაში ამგვარი განწყობა

შეინიშნება — ზოგიერთ ჩვენთაგ-
ანს მგონია, რადგან იმპერია სულს
ლაფავს, წუთი-წუთზე თავისით გა-
ფშავს ფეხს.
სამწუხაროდ, საქმე, ალბათ, არც
ასე მარტივადია — იმპერია, ცხა-
და, ინგრევა, მაგრამ რამდენ ხანს
გასტანს მისი აგონია? საბჭოთა
კავშირის რღვევის პროცესი, მალ-
ლობა ლმერის, შეუქცევია, მაგ-

რამ შეიძლება საკმობ ხანი გავრძე-
დეს, ამიტომაც ჩვენ ფსიქოლოგ-
იურად მზად უნდა ვიყოთ მომავ-
ლი ბრძოლისათვის.
შემოთქმულია დადასტურებაა
„ნეზავისიშია ვაგეტის“ (№ 57, 16.
V. 91) პუბლიკაცია სთაურით —
„ნეფედერაცია შეუძლებელია, მი-
ანია საბჭოთა კავშირის პრეზიდენ-
ტის მრჩეველს“ გორბაჩოვის მრჩე-
ველმა გ. რუვენკომ, რომელიც რე-
სპუბლიკებს „კურირებს“ 4 ქურბა-
ლიტებთან შეხვედრისას განაცხა-
და — „სამოკავშირეო ზელშეკრუ-
ლებისაგან მიმავალ გზაზე არავით-
არი ცვლილება, განსხვავებულო მი-
დგომა არ არსებობს, გარდა იმი-
სა, რაზეც ადრე იყო ლაბარაკი“.

ეს კი ნიშნავს — საბჭოთა იმპერია
უნდა დარჩეს საბჭოთა იმპერიად!
თუმცა „კუკუადამქდაარ“ მრჩეველს
იჭვე დაუმტებია — „ახლა არავინ
უარყოფს სუვერენიტეტს“ და
არ ცდილობს მათ ეგნორირებას“,
მაგრამ საკითხავია, რას გულისხმო-
ბენ სუვერენიტეტში? რას და —
„რესპუბლიკებს თავისთვის რაც-
შეიძლება მეტი უფლებამოსილე-
ბა უნდათ მიიღონ, მაგრამ ამას გა-
ნინბლავენ, როგორც საკუთრების
ფლობას. ჩვენ კი მიგვანია, რაკ
ვლახარაკობთ უფლებამოსილება-
ზე, ეს შეიძლება იყოს მართვა და
(დასასრული მე-8 გვ.)

(გადმომხედველია **ფერნანდო**
„ხაერთაშორისო პოლიტიკა“, ბე-
ლგრადი, 988-4, 20.III-5.IV, 1991.)
რამდამინიშნავს: მადლობა ღმე-
რის, ამერიკელი ხალხი არ აზიარ-
ებს საკუთარი ინტელექტუალების
„მოწინავე“ შეხედულებებს. ხმას
აძლევს კონსერვატორებს, რომ-
ადალ რეიგანსა და ჯორჯ ბუშს.
ხალხმა იცის — ხაკეთე, სილა-
შაულე, ქეშმარიტება წინასწარ მოცე-
მული, მომადლებული ფასეულობე-
ბია!

ფარსმანი

„ფარსმანის ცხოვრების“ მიხედვით, ფარსმანი ქართლის (იბერიის) მეექვსე ქრისტიანი მეფე იყო. „და-ჯდა მეფედ მე ვარა-ბაქარისი, ძი-სწული ფეროზისი, სახელით ფარს-მანი, რამეთუ უხუცესი იყო მამათა მისთა“. ფარსმანი გამეფდა 398-400 წლებში.

შემტრინეს დახასიათებით, ფარს-მანი ქართლის ღირსეული ხელმწი-ფე ყოფილა — „ესე ფარსმანი იყო კაცი მორწმუნე, მხედარი და შემ-ბართბული“.

ვარა-ბაქარის დროიდან ქართლს ირანს ემორჩილებოდა, ბარკს უხლ-იდა, მაგრამ მეფე ფარსმანს ირანე-ლებისთვის ხარკის მიცემა შეუწყ-ვეტია — „ხოლო ეზარაზა მეფესა ბერძენთასა და ითხოვა მისგან შე-წყენა, და აღასრულა თხოვა მისი კისისარცა. მაშინ განდგა და არა-ღრა მისცა სპარსთა ხარკი“.

ამასთან ერთად, არსებობს ცნობა, რომ ფარსმანი ბიზანტიასაც ემორჩი-ლებოდა. პეტრე იბერიის ცხოვრებაში ნათქვამია, რომ ფარსმანი მეფემ ბი-ზანტიელს თეთრი ქუჩები შეუწია. მიუხედავად იმისა, სწორია ეს ცნო-ბები თუ არა, ერთი რამ ცხადია, იმ ხანად ქართლის სამეფო მძიმე მდგომარეობაში იყო ჩავარდნილი. ამიერკავკასიაში სპარსელები ბატო-ნობდნენ, ქართლის საშინაო საქმე-

ებში ერეოდნენ, ცდილობდნენ ქარ-თლის სამეფო ტახტზე მათი ერთ-გული პირების აყვანას. ამისთვის ისინი იყენებდნენ დნასტიურ ბრძოლას, რომელიც როგორც ჩანს, ქართლის სამეფო სახლში მირიანის ძის, ბაქარის, დროიდან წარმოებდა მისი და მისი ძმის, რევის, შთამომა-ვლებს შორის. ქართლის სამეფო ტახტზე ორი ზემოხსენებული შტოს წარმომადგენლები რევიგობით მსხდარან, თუმცაღა, თავის დროზე, რევის შთამომავლობამ ქართლის სა-მეფო ტახტზე სამუდამოდ უარი თქვა, რის დასტურადაც მეფე ბაქ-არს ხელწერილი მისცა — „ვიდრე-მდის იყოს ნათესავი ბაქარისი, რომ-მელსა ექლოს უყრობა მეფობისა, მისი იყოს მეფობა, და არაოდეს ძე-ბნოს მეფობა ნათესავთა რევისა-თა...“.

ფარსმანი თავისი ურწმუნო მამ-ის, ვარა-ბაქარისგან განსხვავებით, ღვთისმოსავი ხელმწიფე ყოფილა — „...განმარაგუნა ჭვარნი, და განაბ-ლნა ეკლესიანი ყოველნი ქართლსა შინა, და აღაშენა ეკლესია ბოლნისის-სა. და მიკრძალე-ქამ მეფობდა და მოკუდა“.

ზუანდი მარტაშვილის ნახატი.

იმაერიკა ჯარ კიდეც ჩვენი დასანებრევიკა

და ფინანსირება, მაგრამ არავითარ შემთხვევაში, ფლობა“. ბრიფინგის შემდეგ რევენიკო ეურნალისტებისთვის უკვე ყოველგვარი მორიდების გარეშე, პირდაპირ უთქვამს — „სა-ხელმწიფო ფედერაციული უნდა დარჩეს. კონფედერაცია შეუძლებელია!“ ზოლო კორესპონდენტის შეკითხვაზე, რანაირად ეთანხმება ფედერაციული მოწყობა სუვერენ-ული სახელმწიფოების კავშირის კონცეფციას, „დიპლმატიკოსმა“ მრჩეველმა უპასუხა — „იურიდიუ-ლი თვალსაზრისით — ეს ნონსენს-სია. მაგრამ არსებობს პოლიტიკა-ც. მე მომხრე ვარ ქვემდგომებს რაც შეიძლება მეტი უფლება მიე-ცეთ. თქვენ თავს როგორც გინდათ ისე მოუარეთ, მაგრამ ყველა დაცუ-ლი იქნებით. უმთავრესი — შიგ-თავსია. დაე, ეძახონ კონფედერაცია, ასოციაცია, მე — კავშირის ერთგუ-ლი ვარ“.

ამაზე მეტი მართლაც რაღა უნდა ეთქვა „მესამე რომის კისისის“ მრჩეველს? ყველაფერი თვითონ გა-აცხადა — „პერსტროიკაც“, „დე-

მოკრატეზაცია“, „განახლებული კავშირიც“ და მისთანანი, უნამუსო და ბოროტი ტყუილია.

რევენიკომ განმარტა — იმ რეს-პუბლიკებში, რომლებსაც არ სურთ ახალი „სამოკავშირეო ხელშეკრუ-ლებების ხელმოწერა, უნდა იხელმძ-ღვანელონ საბჭოთა კავშირის კო-ნსტიტუციით და გასვლის კანონით (ამ კანონს რომ „არგასვლის“ კა-ნონი შეარქვა ხალხმა, სიტყვას აღ-არ გაავარდნებოდა). ამ რესპუბლი-კებს ახალ კავშირში „ექნებათ გან-საკუთრებული სტატუსი, მათთან ეკონომიკური და პოლიტიკური კა-ვშირები სხვაგვარად აიგება“.

არაა გადასარევი? განვალ თუ არ განვალ საბჭოთა კავშირიდან, მაინც საბჭოთა კავშირში რჩები! „დე-რევიკის“ მრჩეველთა დიპლმატიკურ მონდენაც კი ხელეწიფებდა!... მაგრ-ამ ჩვენ რაღა ვქნათ? მამ, ჩვენი საშველი არა ყოფილა?!

საშველი ერთია — ვიბროლოთ ბოლომდე... და სასწაულს ვინ მოახდენს, ვნ-ახათ!

ირაკლი ლომოვარი

ალღომიდან მეორეოც დღეს უფალი ჩვენი იესო ქრისტე გამო-ცხადდა მოციქულებს იერუსალიმში, წიყვანა ისინი ზეთისხილის შთაზე და უბრძანა არ გასულიყვენ იერ-უსალიმიდან, სანამ მათზე არ გად-მოვიდოდა სულიწმიდა. შემდეგ აღ-მართა ხელი, აკურთხა მოციქულები და დაიწყო მათგან ამბოღება. საბ-

აპაღაბა

ოლოდ ბრწყინვალე ღრუბლებმა დაფარა იესო ქრისტე მოციქულთა თვალიდან. მოციქულები დიდხანს შეპყურებდნენ ცას, ამ დროს მათ გამოცხადდა ორი თეთრად მოსილი

ანგელოზი: „გალოიველებო, რად დახარბო და უყურებთ ზეცას? უთხარს ანგელოზებმა მოციქულ-ებს, — იესო, თქვენგან ამბოღებუ-ლი, მოვა იმავე სახით, როგორც ნახეთ თქვენ ამბოღებულნი მოციქულებმა თაყვანი სცეს ამბო-ღებულ უფალს და დაბრუნდნენ იერუსალიმში.“

საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ლაქსიკონი

აპარტაიდი

აპარტაიდი არის რასობრივი დისკრიმინაციის და სეგრეგაციის პო-ლიტიკა, რომელსაც სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკის მმართველი წრეები ატარებენ მკვიდრი მოსახ-ლეობის მიმართ. ეს არის თეთრკა-ნიანთა ყოველშრივ განცალკევებ-ით ცხოვრება ადგილობრივი, ძირ-ძველი შავკანიანი მოსახლეობისგან.

XVII ს. შუა წლებში აფრიკის კონტინენტის სამხრეთში პირველი თეთრკანიანი მოახალშენეები დასა-ხლდნენ. ესენი იყვნენ პოლანდიის ოსტინდლეთის კომპანიის წარმო-მადგენლები. ამათ მიემატნენ აგრ-ეთვე ფრანგი და გერმანელი კო-ლონიზატორები, რომელთაგანაც შემდ-ევ ჩამოყალიბდნენ აფრიკანერები ანუ ბურები.

როგორც საერთოდ ყველა კოლო-ნიზატორმა, მათაც ტრადიციული კოლონიური მეთოდებით დაიწყეს ცხოვრება სხვათა მიწაზე. ექსპანსი-ონისტური პოლიტიკის შედეგად ადგილობრივი მოსახლეობა გაასა-ხლეს ნაყოფად ნაყოფიერ მიწე-ბზე და ნახევრად უდაბნოებში. შა-კანიანებისთვის ცალკე გამოყვეს რეზერვაციები (პოუმუნდები) და აუკრძალეს თეთრკანიანებთან ერთ-ად ცხოვრება. ამგვარმა პოლიტიკ-ამ თავის აპოგეას მიაღწია 1948 წელს, როდესაც ხელისუფლების სა-თავეში ნაციონალისტური პარტია მოვიდა და სახელმწიფო პოლიტი-კის რანგში აყვანა აპარტაიდის დოქტრინა.

აპარტაიდის პოლიტიკა ბურების ტრადიციული იდეოლოგიიდან აღ-მოცენდა. ამ იდეოლოგიას ორი ძი-რობად დოგმატი ედო საფუძვლად: კოლონიზატორი „ღვთიური ხვედ-რი“ და აფრიკაში თეთრკანიანთა კვილიზატორული მისიის რწმენა. სამხრეთ აფრიკის თეთრკანიან მო-სახლეობაში ფართოდ იყო გავრცე-ლებული აგრეთვე ფაშისტური რასობრივი თეორია რიეული, მბრ-ძანებელი ერის შესახებ. და რასის სიწმინდის შენარჩუნების იდეა.

1899-1902 წ.წ. ინგლის-ბურების ომების შედეგად ინგლისელებმა მი-იტაცეს ბურების რესპუბლიკების ტერიტორიები. 1910 წელს ინგლისის კოლონიების და ბურების ყოფი-ლი რესპუბლიკების გაერთიანებ-ით შეიქმნა სამხრეთ აფრიკის კა-ვშირი, 1961 წლიდან — სამხრეთ

აფრიკის რესპუბლიკა. (როგორც ცნობილია, ინგლის-ბურების ომის აქტიური მონაწილე იყო ოგენი თანამემამულე ნიკო ბუარტონი ანუ ნიკო ბური, რომელმაც დაწერა მოგონებების წიგნი — „ბურებთ-ან“).

ქვეყანაში მიღებული კლასიფი-კაციით მოსახლეობა შედგება ოთხი რასობრივი ჯგუფისგან: აფრიკე-ლები, თეთრკანიანები, ფერალკა-ნიანები და აზიური წარმოშობის ხალხები, უძველესი აბორიგენი მო-სახლეობა ბუშმენები, პოტენტოტე-ბი და სხვანი არიან. სახელმწიფო ენ-ებია აფრიკანსი და ინგლისური. მოსახლეობა ძირითადად ქრისტიან-ული რელიგიის და ადგილობრივი ტრადიციული რწმენის მიმდევრები არიან. აპარტაიდის პოლიტიკის მოწინააღმდეგე მთავარი ოპოზიცი-ური ძალა ეკლესიაა, მაგრამ ყველა რელიგიური მიმართულება არ გამოდის რასობრივი დისკრიმი-ნაციის წინააღმდეგ. მაგალითად: პოლანდიური რეფორმატორული ეკლესია მხარს უჭერს აპარტაიდის პოლიტიკას.

კოლონიზატორთა უკვე პირველი თაობის დროს ჩაყარა საფუძველი რასობრივ დისკრიმინაციას. ეთნი-კური ნიშნის მიხედვით არის შექმ-ნილი ე. წ. „ბანტუსტანები“ ანუ „ქორონილი სამშობლოები“. 1948 წლიდან აკრძალულია რასებს შორის ქორწინებები. ქვეყნის მსხვილ ქალაქებში თეთრკანიანი მოსახ-ლეობა, როგორც წესი, უმცირესო-ბას შეადგენს. „ეთერ“ ქალაქებში აფრიკელებს აკრძალული აქვთ ცხოვრება. ქალაქის ჯარებებში მათთვის საგანგებოდ შენდება ქა-ლაქური ტიპის დასახლებები, „თა-უნშიზები“ (მაგ. სოლუტ ქ. იო-ჰანესბურგთან). აფრიკელი მოსა-ხლეობა (მამაკაცები) ცდილობს ბა-ნტუსტანიდან თეთრი ზონის სამ-რეველო რაიონში მოხდეს სამუ-შაოს მისაღებად.

აპარტაიდის პოლიტიკა სამხრ-ეთ აფრიკის რესპუბლიკის ცხოვ-რების ყველა სფეროშია შეჭრილი: დიდი განსხვავებებია თეთრკანიან-ების და შავკანიანების ხელფასებს შორის. მიწის სავარგულთა უდიდ-ესი ნაწილი თეთრკანიანებისაა. გან-ცალკევებული სასმარტრებია გან-დაცვის სისტემაში. რასობრივი ნი-

შით იყოფა აგრეთვე სკოლები და უმაღლესი სასწავლებლები — სხვა-დასხვა სკოლებში სწავლებენ თეთ-რკანიანი, აფრიკელი, ფერალკა-ნიანი და აზიური წარმოშობის ბავ-შეები. არათეთრკანიანი მოსახლე-ობისთვის შეზღუდულია სპეციალ-ობების მიღებაც. თეთრკანიანი მო-სახლეობა მთლიანად წერა-კითხ-ვის მცოდნეა, მაშინ როდესაც აფ-რიკელთა 60 პროცენტმა იცის წე-რა-კითხვა. პარლამენტის არჩევნე-ბში საარჩევნო უფლებებით სარგებ-ლობენ მხოლოდ ევროპული წარ-მოშობის მოქალაქეები. ქვეყანა ხელს უწყობს თეთრკანიანი მოსახ-ლეობის ემიგრაციას. ერთი სიტყ-ვით, აპარტაიდის პოლიტიკა სამ-ხრეთ აფრიკის რესპუბლიკის ცხო-ვრების ყველა სფეროშია დამკვი-დრებული და თანაც კანონმდე-ობებით.

აპარტაიდის მეფილი საერთაშორ-ისო ცივილიზებული საზოგადოებ-რიობა გმობს, მათ შორის ამერი-კის შეერთებული შტატები. გაერ-ო-თანებული ერების ორგანიზაცია და ცალკეული ქვეყნები სხვადასხვა სახეობის მიმართავენ აპარტაი-დის პოლიტიკის წინააღმდეგ. სამფ-უნხაროდ, და ცივილიზებული სამ-ყაროს სამარცხვინოდ, აპარტაიდი კვლავ მოქმედებაშია.

ორივე სიტყვა თვითონ ტერმ-ინ აპარტაიდის შესახებ: ქართულ ენაში და ლექსიკონებში ეს სიტყვა ორი ვარიანტით გვხვდება — „აპ-არტიდი“ და „აპარტიდი“. როგ-ორც ჩანს ამ განსხვავებას იწვევს ის, რომ ევროპულ ენებზე ამ სიტ-ყვის შუაში ლათინურ „ტი“ და „პა“ გვხვდება. ისინი კი შემთხვე-ვით მოხდნენ ერთად და საერთო არაფერი აქვთ როული სიტყვის პირველი ნაწილის (აპარტი) ბოლო ასო „ტი“ და მეორე ნაწილის (პე-ტი) პირველი ასო „პა“ მექანიკურ-ად მოხდნენ ერთად ორი სიტყვის შეერთებით (აპარტი+ტიდი). აფრიკანის ენაზე, სილიანაც მოდის ეს სიტყვა, იწერება და გამოითქმის როგორც აპარტიდი და, ამდენად, არ არის რაიმე საფუძველი იმისთვ-ის, რომ ქართულად სხვანაირად იწერებოდეს.

ნომარ კარახალიძე

თაბრალური რეპინისხენისა პოლიტიკურ თაბაზა

ხელმძღვანელ ამხანაგებს და ფეხ-დფებ მიჰყვებოდა დროის მოთბ-უნება. ახლა დრომ ახალი, გარეგ-ნულად ერთგვარად განახლებული მოთხოვნები დააყენა. ხელმძღვან-ელი ამხანაგები დაიქსაქსენ (ოლ-ონდ არა იდეურად). ზოგი საქარ-თველოში ეწევა ერთგულ ჰაპანს, ზოგი კრემლში ლექსებს თხზავს. მათი თანამდგომიცი შესატყვისად (და შესაშურად) გარდაისახნენ, ფე-დერაციას კი არა კონფედერაციას-აც აღარ დადიდვენ, სრული სუ-ვერენიტეტისათვის იღვწიან! კრე-მლში გამართულ სესიებზე ოსურ დეზინფორმაციას არ აქაჰანებენ, თანაც იმასაც არ ივიწყებენ, რომ მალინალ მკენონ მსოფლიოს, როგ-ორ ბობოქრობს საქართველოში ფა-შისმი.

ჩვენში ყოფილა შემთხვევები, როდესაც „ჰამილეტის“ პრემიერაზე (ამ დღეს განსაკუთრებით პრესტი-კული საზოგადოება იკრიბება) მე-ფის აჩრდილის რეპლიკას, რომ

იგი თავისმა ძმამ მოკლა, გამოგნ-ებელი ეფექტი ჰქონია დარბაზში — „გაა!!!“ უნდა ითქვას, რომ თუ შექსპირის მკითხველის ესოდელი ემოციური რეაქცია გასაგებია, მაყ-ურების ამგვარი გულმხურვალე-ბა ვერ არის მთლად მოსაწონი. ეს თეატრალური კურობი ბატონი ვს-ულიან ადვანის ირგვლივ ატეხილ-მა მითქმა-მოთქმამ გავასხენა. და-მშვიდლით ბატონებო! საგებნოთ თა-ნამიმდევარა თავის ქმედებაში ბა-ტონი ვსულიანი. თვალი რომ კო-რვად მიგვედენებინა მისი საქმი-ანობისათვის და ჭეროვნად დაგვი-ფხანებინა მისი ღვაწლი, „ჰამლეტის“ პრემიერაზე მისული მაყურებ-ლებით არ დავაფხენდით პირს.

ერთი კია, შექსპირის „დამფასე-ბელოვან“ განსხვავებით, პრეზი-დენტობის პატივცემული კანდიდა-ტის „დაუფასებლობა“ ღირსებად უნდა მიეთვალოს მათ, ვისაც გულს ტყენს და არ ეჯერება ქართველი კაცის გადაჭრებია.